

Collegebericht

Datum	21-02-2020
Onderwerp	Voorstel voor intern budget "Heemstede maakt het mogelijk": is dit wat inwoners willen?
Aanleiding	Toezegging commissie samenleving 13-02-2020
Portefeuillehouder	Annelies van der Have

In de commissie Samenleving d.d. 13 februari 2020, zijn de voorstellen aan de orde geweest voor het verhogen van het Stimuleringsbudget inwoners- en of buurtinitiatieven en het vrijgeven van het interne budget 'Heemstede maakt het mogelijk'. Ten aanzien van dit laatste budget was een van de vragen in hoeverre het instellen van dit budget aansluit op wat inwoners willen. Onderstaand een nadere duiding daarvan.

Het traject 'Wij maken Heemstede'

Over het traject 'Wij maken Heemstede' bent u met een collegebericht d.d. 17 september 2019 geïnformeerd (bijgevoegd). Voor nu is ook nog een verslag van de 4 bijeenkomsten tussen april 2019 en juni 2019 toegevoegd.

Een belangrijk overkoepelend inzicht van de deelnemers aan dit traject was dat alles begint met contact en sociale cohesie, waarbij men voor de gemeente een faciliterende rol zag weggelegd, ook in financiële zin. De ideeën die vervolgens in dit traject ontstonden zijn dan ook gericht op contact en sociale cohesie.

Dit geldt ook voor het Stimuleringsbudget voor inwoners- en of buurtinitiatieven, want dat budget heeft daarom ook als doel om de sociale cohesie te versterken. Dit komt in de regeling onder andere tot uiting in de voorwaarden voor toekenning.

Straatinterviews

De raad heeft al eerder in mei 2019 een verslag van de straatinterviews gekregen. Ook is deze nog te vinden via:

https://www.heimstede.nl/fileadmin/heimstede/documenten/Nieuws_2019/Rapport_Heemstede_Participatieonderzoek.pdf

In dit rapport zijn de resultaten als volgt samengevat:

Samenvatting resultaten

- Inwoners vinden veiligheid, groen, verkeer, en rust belangrijke onderwerpen. Meedenken willen ze met name over openbare ruimte, duurzaamheid, verkeer en parkeren.*
- Een klein deel (17%) vindt dat de gemeente meer ruimte moet geven aan initiatieven in de leefomgeving en dat de gemeente nu onvoldoende rekening houdt met de wensen van inwoners.*
- Hoe dichter bij de eigen woon/werkomgeving een ontwikkeling is, hoe meer inwoners betrokken willen worden.*
- Bijna alle inwoners vinden het belangrijk dat ze mee mogen praten over belangrijke ontwikkelingen in hun buurt en driekwart wil ook over onderwerpen meepraten op gemeentelijk niveau.*
- Inwoners hebben geen uitgesproken mening of de gemeente hen voldoende betreft bij beleidsvorming.*

Collegebericht

Lopende initiatieven

Ervaringen uit de praktijk duiden ook het aansluiten op een behoefte van de inwoners. Dat blijkt uit de 21 aanvragen die in 2019 in drie maanden tijd vanaf de start van het Stimuleringsbudget zijn ingediend, waarvan 13 gehonoreerd.

Wanneer het budget 'Heemstede maakt het mogelijk' aan de orde zou zijn, dan zouden er nu bijvoorbeeld al een aantal speelinitiatieven aan de orde zijn die mogelijk in aanmerking zouden komen voor dit budget. Wij blijven bij deze initiatieven graag meebewegen op het tempo en de energie die deze initiatieven hebben om zodoende de kracht ervan te behouden. Onze begrotingscyclus sluit niet aan op dit tempo.

Daarnaast ligt er ook reeds een aanvraag voor een bijdrage aan de totstandkoming van een Adriaan Pauw boekje voor alle basisschool-scholieren.

Uitkomsten 'waarstaatjegemeente'

Deze informatie was nog niet beschikbaar bij de voorbereiding van en tijdens het besluitvormingsproces. Echter, het kan ons wel helpen in de nadere duiding of wij aansluiten op wat de inwoners willen. In onderstaande tabel alle uitkomsten over stellingen over participatie. Het budget 'Heemstede maakt het mogelijk' kan helpen om de gevraagde verwachte bijdrage vanuit de gemeente te vergroten vooral met betrekking tot de laatste 3 aspecten.

	(helemaal) eens	niet eens/niet oneens	(helemaal) oneens
De gemeente betreft inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen	45 (33)	37	18
Inwoners en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren	41 (34)	46	13
De gemeente luistert naar de mening van haar inwoners	37 (27)	41	23
De gemeente stelt zich flexibel op als dat nodig is	31 (24)	45	24
De gemeente betreft de buurt voldoende bij de aanpak van leefbaarheid	33 (28)	41	26
De gemeente ondersteunt buurtinitiatieven op het gebied van leefbaarheid	25 (29)	53	22
De gemeente doet een beroep op de buurtbewoners om zelf een bijdrage te leveren aan leefbaarheid	24 (31)	45	31

Collegebericht

Datum	17-09-2019
Onderwerp	Stand van zaken participatie
Aanleiding	Toezegging cie sameleving 10-09-2019
Portefeuillehouder	Annelies van der Have

Conform toezegging in de commissie Samenleving van 10 september, hierbij op papier wat tijdens de commissie mondeling is toegelicht.

Over de verplaatsing van de behandeling van het participatiebeleid bent u in een apart bericht geïnformeerd.

Een overzicht van projecten, zoals tevens toegezegd in de commissie Samenleving van 10 september, wordt gemaakt en zo spoedig mogelijk met u gedeeld.

Dit bericht gaat in op de 3 onderdelen die tijdens de vergadering met u gedeeld zijn:

1. Wij maken Heemstede
2. Budget bewoners/buurtinitiatieven van €25.000
3. Participatie in andere projecten

1. Wij maken Heemstede

Opzet bijeenkomsten

Tussen de startbijeenkomst van 4 maart en de zomervakantie heeft de groep van Wij maken Heemstede 4 bijeenkomsten gehad.

Tijdens de eerste bijeenkomst op 8 april is vooral verkend waar dit traject over zou moeten gaan. Welke wensen en/of ideeën leven er bij de verschillende groepen? Wat is ieders rol hierin?

Conclusie van de groep was dat in het traject twee vragen centraal staan:

- *hoe kunnen we samen aan gemeentebrede thema's werken?*
- *hoe weten we welke onderwerpen op wijkniveau spelen?*

Deze twee onderwerpen zijn vervolgens in twee aparte avonden besproken. Op 22 mei ging het over de thema's en op 5 juni over de wijk.

De totale groep van 8 april heeft zich gesplitst over deze twee dagen, op basis van welk onderwerp men het meest interessant vond.

Op de avonden is de aanwezige groep (per avond zo'n 10 mensen) gesplitst in twee subgroepen en zijn deze twee groepen allebei aan de slag geweest met het bedenken van ideeën behorende bij het thema van de avond. De groepen deden dat allebei vanuit een net iets andere invalshoek, maar op beide avonden was het mooi om te zien dat er ook veel vergelijkbare inzichten en ideeën ontstonden.

Voor beide avonden geldt toch wel dat het belangrijkste overkoepelende inzicht was dat alles begint met contact en sociale cohesie. De ideeën die ontstonden zijn hier dan ook op gericht.

Tussentijds resultaat: 6 ideeën om verder mee aan de slag te gaan

Met de ideeën die tijdens de bijeenkomsten in mei in juni ontstonden zijn we op de laatste bijeenkomst voor de zomervakantie, op 4 juli, verder aan de slag gegaan. Het gaat om de volgende ideeën:

- het organiseren van een leefstraat

Collegebericht

- het houden van interviews
- het stimuleren van initiatieven
- elkaar helpen/in gesprek zijn
- sleutelpersonen introduceren in de wijken
- het leren van ervaringen

In de bijlage bij dit collegebericht is meer informatie te vinden over wat de ideeën precies inhouden.

Op 4 juli is per idee gekeken naar wat er nodig is om het idee verder te brengen én naar wat er al aanwezig is waar op aangesloten zou kunnen worden.

De stap die nu, na de zomervakantie, gezet moet worden is concreet met één of meerdere van deze ideeën aan de slag te gaan om te ontdekken of het ideeën zijn die we in de toekomst verder uit kunnen bouwen. De deelnemers zijn hierin leidend, we kunnen als gemeente niks afdwingen.

Het oppakken van de ideeën financieren we in deze pilotfase vanuit de €40.000 die beschikbaar is voor het proces van het ontwikkelprogramma participatie en nieuwe democratie. Als blijkt dat een idee een structurelere vorm zou moeten krijgen die ook financiële middelen vraagt, volgt hiervoor een apart voorstel op basis van het budget voor nieuwe initiatieven van €200.000.

2. Budget bewoners/buurtinitiatieven

Voor het jaarlijkse budget bewoners/buurtinitiatieven van €25.000 is - zoals afgesproken in het raadsbesluit van 21 juni 2019 - door het college een uitvoeringsregeling opgesteld. Deze regeling zal eind september van kracht zijn. Op dat moment zal ook gestart worden met de promotie van het budget. Hiervoor is een contentplanning gemaakt waarbij we rekening houden met wie we willen bereiken en via welke kanalen. We zetten daarvoor onze middelen in en sluiten aan bij berichten die gaan over initiatieven en participatie.

Uiteraard zullen we de aanspraak op het budget bekendmaken via de contacten met inwoners. Hiermee starten we al bij de nieuwe inwonersdag. Verder zetten we sociale media gericht in (zoals facebook en twitter).

Ook zorgen we ervoor dat de medewerkers van de gemeente die betrokken zijn bij trajecten met inwoners op de hoogte zijn van het budget.

Na een jaar evalueren we de werkwijze van het budget. Als tussentijds blijkt dat aanpassingen aan de werkwijze gewenst zijn, wordt dat aan u voorgelegd.

3. Participatie in andere projecten

Los van bovengenoemde activiteiten vinden er op allerlei andere terreinen natuurlijk ook activiteiten plaats waarbij participatie onze bijzondere aandacht heeft.

Het gaat hierbij bijvoorbeeld om onze gemeentelijke projecten waarbij we steeds op zoek gaan naar een aanpak waarbij we het zoveel mogelijk samen met onze inwoners oppakken. We experimenteren hierbij met nieuwe werkwijzen die erop gericht zijn de samenwerking te versterken. Voorbeelden zijn de wijkwandelingen en het digipanel.

Ook bij grote trajecten zoals de omgevingsvisie en de energietransitie heeft participatie de aandacht. Bij dit soort trajecten ligt de uitdaging vooral in het zoeken naar de juiste momenten om breed te delen en op te halen. Zijn we te vroeg dan creëren we verwarring, zijn we te laat dan zijn er te weinig mogelijkheden om nog invloed uit te kunnen oefenen.

Collegebericht

Ook de wijze waarop de participatie wordt vormgegeven luistert nauw in deze processen. Zo vragen sommige momenten om persoonlijke gesprekken omdat de vraag bijvoorbeeld meer toelichting nodig heeft, terwijl op andere momenten een brede digitale peiling op basis van hele concrete afgebakende vragen wenselijk en mogelijk is. Dit zijn lastige afwegingen die we bij elke stap in deze uitgebreide processen moeten maken.

Daarnaast hebben wij regelmatig contact met inwoners die aangeven mee te willen denken over actuele onderwerpen in Heemstede. In een gesprek nemen wij hen dan mee in de mogelijkheden, maar het zou natuurlijk nog beter zijn als voor iederéén makkelijk zichtbaar is aan welke actuele onderwerpen men een bijdrage kan leveren. Daarom zijn we bezig met het opzetten van een website waarop de activiteiten die volgen uit de pijlers van het college inzichtelijk worden gemaakt.

Ook spreken wij steeds vaker inwoners met ideeën voor de eigen straat of buurt. Het gaat hierbij met name om initiatieven voor de openbare ruimte zoals speeltuinen en de invulling van gemeentelijke groenstroken. We denken mee, verbinden met andere initiatieven en ondersteunen de initiatiefnemers.

Een overzicht van projecten wordt gemaakt en zo spoedig mogelijk met u gedeeld. Hierbij al een aantal voorbeelden van lopende projecten:

- *Wijkwandelingen*
Met bewoners uit een wijk wandelend door de wijk in gesprek over een mooie, schone en veilige wijk. We komen zo goed te weten wat er speelt en leeft in de wijk en kunnen de inwoners stimuleren om hier zelf een bijdrage aan te leveren.
- *Regenbooggemeente*
In het kader van de motie Heemstede Regenbooggemeente is de afgelopen periode gebruikt om beter inzicht te krijgen in dit onderwerp. Hierover zijn informatieve gesprekken gevoerd met verschillende partijen. Met deze informatie kan een vervolg stap gezet worden naar het bevorderen van de sociale acceptatie. Om dit mogelijk te maken is de Regenboogwerkgroep in het leven geroepen. Deze werkgroep zal gevraagd worden om hier invulling aan te geven.
- *Digipanel*
De gemeente wil inwoners en ondernemers zo vroeg mogelijk betrekken bij beleid, plannen en veranderingen in de gemeente. Eén van de vele manieren om ideeën, ervaringen en meningen op te halen, is het digipanel dat in oktober 2018 is gestart. Er zijn inmiddels 2 peilingen gehouden.
- *Sociaal beleidsplan*
In een vroeg stadium is input opgehaald voor het integraal beleidsplan Sociaal domein 2019-2023. Dit is onder andere gedaan door middel van een brede bijeenkomst waarin naast zorgaanbieders bijvoorbeeld ook verenigingen en stichtingen zijn uitgenodigd. Deze groep mensen is tijdens de bijeenkomst met elkaar in gesprek gegaan over de thema's: toegankelijkheid, preventie en participatie in brede zin van het woord.
- *Initiatieven in de openbare ruimte*
Zoals bijvoorbeeld het aanleggen van een bloemberm in de Thorbeckelaan naar aanleiding van een initiatief van inwoners dat ontstond bij de herinrichting van hun straat. Of de Jacob de Witstraat waarbij we met inwoners in gesprek gaan over de vergroening van hun straat.

4

maart

Inspiratiebijeenkomst Wij maken Heemstede

- Inleiding door Frederik van Dalfsen
- Workshops van: Haarlem, Zeist, Ede en Schiedam

8

april

Vervolgbijsamenkomst

- 23 deelnemers (14 inwoners, 4 ambtenaren, 5 raadsleden)
- aan de slag gegaan met de eerste ideeën, eerst met 'eigen' groep, daarna gemixt
- besloten met project Ede Doet te wachten op uitkomsten van dit traject
- besloten om vervolgbijsamenkomsten te splitsen op onderwerpen 'wijk' en 'thema'

22

mei

Hoe kunnen we samen werken aan gemeentebrede thema's?

- 11 deelnemers (4 inwoners, 3 ambtenaren, 4 raadsleden)
- in twee groepen nagedacht over hoe je thema's zou kunnen benaderen. De ene groep van boven naar beneden, de andere groep andersom

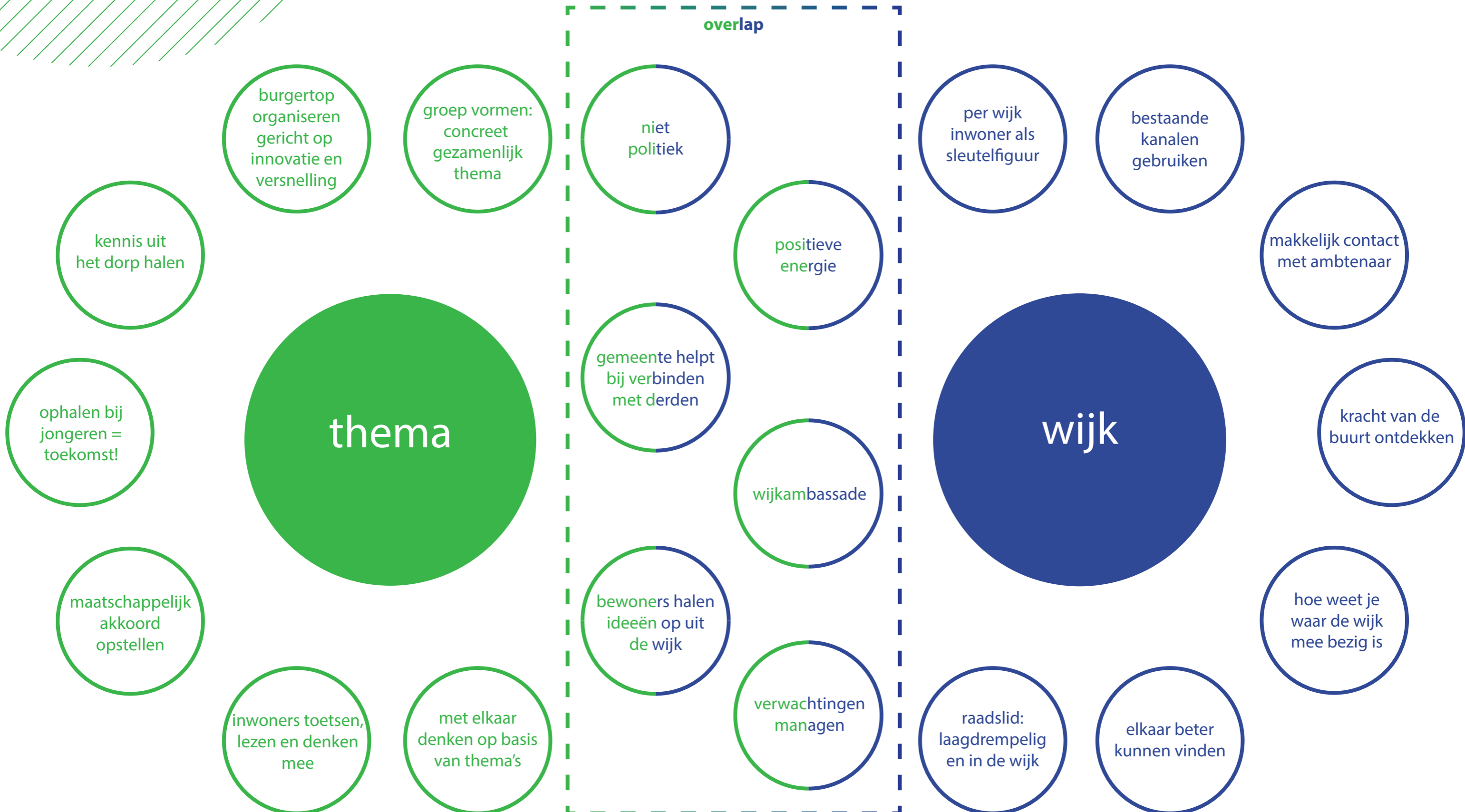
5

juni

Hoe weten we beter van elkaar wat er speelt in de wijken?

- 8 deelnemers (5 inwoners, 2 ambtenaren, 0 raadsleden, 1 sociaal makelaar van WIJ Heemstede)
- in twee groepen nagedacht over dit onderwerp, geen specifieke invalshoeken

We splitsen ons in eerste instantie op in twee groepen, met twee aparte bijeenkomsten (in mei/juni). Bij de gezamenlijke bijeenkomst die daarop volgt (begin juli) kan de conclusie zijn dat we het samenvoegen tot 1 idee, maar om het in eerste instantie behapbaar te houden verdelen we het eerst in tweeën. De ene groep zal zich buigen over hoe we met elkaar (inwoners, raad, college, ambtenaren) kunnen werken aan thema's die gemeentebreed spelen. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan thema's als duurzaamheid, zorg, veiligheid en verkeer. De tweede groep zal zich bezig gaan houden met de vraag hoe we beter weten welke onderwerpen op wijkniveau spelen en hoe we daar op kunnen acteren.

THEMA - 22 mei 2019

In twee groepen hebben we nagedacht over hoe we samen zouden kunnen werken aan thema's. In de ene groep is gedacht over hoe je dit kan doendoor te starten vanuit de wijk, en in de andere groep is nagedacht over hoe dit zou kunnen werken als je gemeentebreed start. En hoewel we als twee aparte groepen aan de slag zijn gegaan, is het resultaat erg vergelijkbaar! Die gezamenlijke elementen zijn rechts bij de icoontjes weergegeven.

Samen aan thema's werken: *Starten in de wijken en (indien wenselijk) breder trekken naar gehele gemeente*

Als voorbeeld is in dit groepje het thema éénzaamheid gekozen.

Doel: sociale cohesie bevorderen

Een aantal ideeën kwam naar voren:

- We organiseren een leefstraat met een grote kick-off waarmee we er veel bekendheid aan geven en andere straten inspireren. We starten met 1 of twee straten zodat we deze optimaal kunnen promoten. De leefstraat kunnen we aanvullen met de buurtmaat: een plantje dat steeds in een ander huis in de wijk komt te staan en waar uiteindelijk dus de hele wijk voor zorgt. Ook kunnen we bijvoorbeeld het ruilspel spelen met kinderen: je gaat de wijk in en probeert een voorwerp steeds te ruilen tegen iets groters/duurders
- Een buurtsuper opzetten voor en door de buurt. Mensen leren elkaar weer kennen. Niet commercieel
- In gesprek gaan met mensen in de wijk: interviews. We willen mensen aanspreken op interesses en verantwoordelijkheid. Dit doen we door alle deuren in de wijk langs te gaan met de vraag: op welke manier wilt u uw steentje bijdragen
- We gaan een nieuwe traditie instellen die bindt. Vroeger was dit biggenvangen maar dat is niet bepaald diervriendelijk. Misschien is daar wel een eigentijdse variant op te verzinnen?

Samen aan thema's werken: *Gemeentebreed starten en (indien wenselijk) uit laten werken tot in de wijken*

We gaan met een grote groep mensen (minimaal 100) langs alle deuren in Heemstede. Deze actie willen we groots lanceren.

Doel is mensen persoonlijk te benaderen om te vragen of ze mee willen denken en hoe we hen daar in de toekomst voor kunnen benaderen.

We moeten nog nadenken over of je het al voor een concreet onderwerp vraagt of dat je het nog open laat.

Je krijgt zo een database van mensen die mee willen denken en/of onderwerpen verder willen brengen in hun wijk.

Door de grote actie is iedereen benaderd, niemand kan zeggen dat hij/zij niet op de hoogte was.

Als mensen niet thuis zijn, doen we een brief in de bus. Dit mag geen saaie gemeentebrief zijn, maar moet iets prikkelends zijn.

Het zou ook mooi zijn als we de mensen bij de actie ook iets kunnen brengen. Mocht het concept van Ede ook in Heemstede komen dan zou dat bijvoorbeeld de cheque kunnen zijn

Gezamenlijk

Sociale cohesie

Alles begint met verbinding tussen mensen

Kick-off

De start moet veel aandacht gegeven worden en uitstralen dat we het *samen* doen

Aanpak verschilt per thema

vanuit thema bedenken welke aanpak past

Menselijk/persoonlijk

Hoe je het ook aanpakt; maak het menselijk en persoonlijk. Dus ook bij het grote: maak het klein

Heemstede

WIJK 5 juni 2019

In twee groepen hebben we nagedacht over hoe we beter van elkaar weten wat er speelt in de wijken. De term 'wijken' roept wel wat vragen op. Want wat zijn die wijken eigenlijk? En voelen inwoners zich betrokken bij een wijk of een beperkter gebied?

In beide groepen is, op basis van de uitkomsten van 8 april, verder nagedacht over concrete ideeën om mee aan de slag te gaan.

In de basis kennen de ideeën uit de twee groepen wel een aantal overeenkomsten. Deze zijn weergegeven in de icoontjes rechts op de pagina.

Beter van elkaar weten wat er speelt in de wijken: groep 1

- Eén sleutelfiguur in de wijk is kwetsbaar. Hier zou je eigenlijk meerdere mensen vanuit verschillende leefstijlen voor moeten hebben.
- Investeren in laagdrempelige ontmoeting
buurthond
buurttafel in de buurt om te ontmoeten
- Je moet elkaar eerst leren kennen! Dan pas is er ruimte voor een echt gesprek
- Ede Doet: herkennen van initiatieven. Zo haal je op. Maakt nieuwsgierig. Goed idee!
- Je moet je bewust zijn van diversiteit in Heemstede
- Eén aanspreekpunt die ophaalt en regelt. Wat is de ruimte en regelkracht van dat aanspreekpunt? Is de gemeente wel in staat dat uit te voeren? Zijn er mensen beschikbaar? Is de gemeente gebonden aan regels?
- Dit proces is een enorme verandering voor ons allemaal: raad, inwoners en ambtenaren. Dat heeft tijd nodig! Vooral door blijven gaan, ook als het eerst niet goed lijkt te werken. Het heeft tijd en aandacht nodig
- Als je met mensen in gesprek gaat moet je wel doorvragen. Ontdekken hoe de verhoudingen zitten en wat je daar mee kan
- Ede Doet kan een vliegwiel zijn, als aanvulling op de gesprekstafels. Dit proces heeft ook meerdere verschillende acties nodig

Beter van elkaar weten wat er speelt in de wijken: groep 2

Er wordt geconstateerd dat er in sommige buurten al best hechte bewonersgroepen zijn die veel contact hebben. Het blijkt dat deze groepen veelal zijn ontstaan uit een negatieve situatie. Bijvoorbeeld dat er zorgen bij buurtbewoners zijn over bouwplannen in de eigen omgeving. De vraag is hoe je dit contact in de toekomst vasthoudt. Vanuit bewoners van Merlenhoven wordt de suggestie gedaan dit vraagstuk eens voor te leggen aan de klankbordgroep Merlenhoven.

In buurten waar nog geen hechte bewonersgroep is, is het belangrijk elkaar eerst te leren kennen, met mensen in gesprek te gaan. Dit zijn gesprekken over algemene zaken zoals hoe men de buurt ervaart, wat men fijn vindt aan de buurt, etc. Dit zouden ook gesprekken kunnen zijn waarbij inwoners samen met een ambtenaar met mensen in de buurt in gesprek gaan.

De groep concludeert daarnaast dat het zowel voor de buurten waar al hechte bewonersgroepen zijn, als de buurten waar dat nog niet het geval is, fijn zou zijn als er vanuit de gemeente een buurtregisseur is die de buurt goed kent. Er zou dan eens in de zoveel tijd overleg kunnen zijn tussen deze buurtregisseur en andere in de buurt opererende organisaties zoals WIJ Heemstede, de politie, de woningbouwvereniging, etc. Door met elkaar in gesprek te zijn kom je ook weer op nieuwe initiatieven. Zo bleek tijdens dit gesprek dat er in de Provinciënwijk een ruimte is waar nu afvalcontainers staan, maar dat het plan is deze buiten ondergronds te plaatsen. Zo komt er een ruimte vrij die weer zou kunnen helpen bij het idee van een op deze avond aanwezige bewoner.

Gezamenlijk

Sociale cohesie

Alles begint met verbinding tussen mensen
Open in gesprek gaan
Bouwen aan de relatie

Elkaar helpen

Gesprek aangaan met meerdere mensen
Wat kunnen we voor elkaar betekenen?

1 aanspreekpunt vanuit de gemeente

het is fijn om als inwoner 1 contactpersoon bij de gemeente hebben die de wijk kent en slagkracht heeft

Dit kost tijd, heb geduld en houd vol!

Deze verandering is voor iedereen wennen. Stop niet bij tegenslag maar ga gewoon door!

Sociale cohesie

Faciliteren en stimuleren
van ontmoeting/gesprek

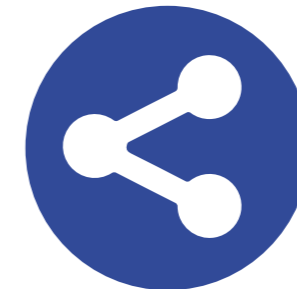
Actiegericht

Interviews

Initiatieven stimuleren
(voorbeeld: Ede)

Faciliteren netwerk

Sleutelpersonen

Leren van ervaringen
(merlenhoven)

Leefstraat

Elkaar helpen/
in gesprek